

Kol dar neatšalo kava

TOSHIKAZU KAWAGUCHI

baltos lankos

Toshikazu Kawaguchi

Kol dar neatšalo kava

romanas

Iš japonų kalbos vertė Gabija Enciūtė

baltos lankos

Antra istorija

Sutuoktiniai

Šioje kavinėje neturime oro kondicionieriaus.

Pirmoji maitinimo įstaiga šiose patalpose pirmą kartą atsiradė Meidži laikotarpio 7-aisiais metais*. Interjeras per daugiau nei 140 metų ne kartą buvo truputį atšviežintas, bet iš esmės jo dizainas išliko menkai pakitęs. Jei norėtumėte pabandyti tiksliau įsivaizduoti, kokie tai buvo laikai, užteks prisiminti, kad anuomet šalyje vis dar populiarėjo ne taip seniai pradėtos naudoti žibalinės lempos. Kavinės – bent jau tos, kurios bent kiek panėšėja į tai, ką šiuolaikinis žmogus įsivaizduoja išgirdęs šį žodį, – įvairiose Japonijos vietose pradėjo kurtis tik 21-aisiais Meidži laikotarpio metais, taigi, mūsų šalyje jas aplenkė ištisais 14 metų.

Kava į Japoniją atkeliavo dar seniau – Edo laikotarpiu; konkrečiai – valdant šiogūnui Tokugavai Cunajošiui**. Sprendžiant iš istorinių šaltinių, anuometiniams japonams jos skonis nelabai patiko. Neatrodo, kad ją būtų pamėgę ir pradėję gerti kasdien. Tam tikru požiūriu galiu juos suprasti: juk iš esmės tai tiesiog kartus, juodas vanduo.

* 1875 m.

** 1680–1709 m.

Bėgant laikui nuo žibalinių lempų pereita prie elektros lempučių. Apšvietimą kavinėje pakeitė, bet oro kondicionieriaus taip ir neįrengė – esą, keistai atrodytų istoriniame interjere ir apskritai gadintų kavinės atmosferą. Taip buvo nuspręsta, taip ir liko iki šiol.

Bet vasara ateina visur. Taip pat ir į mūsų kondicionieriais nevėsinamą kavinukę. Temperatūrai lauke perkopus trisdešimt laipsnių, net ir rūsiuose bei požemyje įsikūrusiose įstaigėlėse oras paprastai kaip reikiant išyla, pasidaro trošku. Todėl lubose vis dėlto įrengti ventiliatoriai – stambūs, plačiomis mentėmis. Matyt, juos įrengė jau po to, kai į kavinę buvo atvesta elektra. Tiesa, stipresnio vėjelio jie nesukelia ir nelabai gaivina – veikia tik bent kiek judina orą, ir tiek.

Aukščiausios temperatūros rekordas Japonijos istorijoje priklauso Kočio prefektūros Ekavasakio miesteliui – čia 2013-ųjų rugpjūčio 20-ąją buvo užfiksuotas 41 laipsnio karštis. Lažinuosi, kad tvyrant tokiai kaitrai lubose įtaisytas ventiliatorius pagelbėtų maždaug tiek pat veiksmingai, kiek numirėliui kompresas.

O vis dėlto šioje kavinėje vėsu net ir kaitrią vidurvasario dieną.

Tik kavinės darbuotojai supranta, kas vėsina šias patalpas ir kodėl čia taip gaivu. Niekas kitas to nežino ir nesužinos.

Tai nutiko vieną tvankią popietę. Nors vasara vos spėjo prasi-dėti, lauke jau tvyrojo toks karštis, koks paprastai pasijunta tik jai išibėgėjus.

Ant vienos iš baro kėdžių sėdėjo jauna moteris ir kažką rašė. Greta stovėjo šaltos kavos stiklinė. Ledukai joje jau buvo spėję ištirpti ir per stipriai atskiesti gėrimą. Lankytojos apranga buvo tipiškai vasariška: balti marškinėliai raukiniais puoštomis rankovėmis, siauras pilkas sijonas ir ties kulkšnimis surišamos basutės. Ji sėdėjo tiesiai, įsitempusi kaip styga ir tylomis rašė – šratinukas įnirtingai bėgiojo švelniai rožiniu laiškų popieriumi. Iš už prekystalio žibančiomis it vaiko akimis ją susižavėjusi stebėjo blyški, smulkutė, rafinuotų bruožų moteriškė. Tai buvo ponija Kei Tokita. Regis, ji niekaip negalėjo suvaldyti smalsumo – turbūt jai baisiai magėjo sužinoti, kas rašoma merginos laiške, mat, nutaisiusi vis tą pačią vaikiškai nekaltą išraišką, protarpiais vis mėgino užmesti akį į popieriaus lapą, prispaustą po lankytojos ranka.

Kavinėje tuo metu viešėjo dar du klientai: moteris balta suknele sėdėjo savo įprastinėje vietoje, o ponas Fusagis – prie staliuko arčiausiai durų. Pastarasis ir vėl skaitinėjo kažkokį žurnalą.

Begalinio laiško autorė stabtelėjo ir išleido ilgą atodūšį. Tarsi nuo jos užsikrėtusi, atsiduso ir Kei.

– Atleiskite, kad taip ilgai užtrukau, – kišdama laišką į voką pasakė mergina.

– Tikrai nieko baisaus, – skubiai nuleidusi akis, atsakė kavinės šeimininkė.

– Tikiuosi, perduosite šį laišką mano seseriai?

Jaunoji lankytoja pastūmė storai rašomojo popieriaus prikimštą voką – mandagiai, kaip pridera, prilaikydama už kraštų abiem rankomis ir nepakeldama nuo stalo.

Kaip jau spėjo išsiaiškinti Kei, tai buvo Kumi Hirai, nuolatinės šios kavinės lankytojos Jaeko Hirai jaunesnioji sesuo.

– Jei jau prakalbome apie jūsų seserį, ji... – pradėjo sakyti Kei ir sužiopčiojusi nutilo.

Kumi klausiamai į ją pažvelgė pakreipusi galvą. Kei, matyt, apsigalvojo ir nusprendė nieko nesakyti, tad tik nusišypsojo ir perklausė:

– Jūsų seseriai, tai yra panelei Hirai, tiesa?

Ji nuleido akis į voka, gulintį ant baro.

– Tikriausiai ji net nesiteiks jo iki galo perskaityti, o vis dėlto... Labai prašau perduoti, – netvirtai ištarė Kumi ir nusiilenkė – taip žemai, kad kakta beveik pasiekė stalviršį.

Pamaloninta tokio pabrėžtino mandagumo, Kei kuo pagarbiausiai paėmė laišką it protu neaprėpiamos svarbos dokumentą ir taip pat nusilenkė.

– Supratau, būtinai taip ir padarysiu, – atsakė.

Kumi žengė prie kasos.

– Kiek aš skolinga? – pasiklausė.

Kei atsargiai padėjo jai patikėtą laišką ant stalviršio ir suskato spaudyti kasos aparato mygtukus.

Paprastai šnekamojoje kalboje sakome tiesiog „kasa“, bet taisyklingas šio įrenginio pavadinimas – kasos aparatas. Tas, kurį turime šioje kavinėje, turbūt pats seniausias iš visų pagal tikrąją savo paskirtį tebenaudojamų kasos aparatų pasaulyje. Tiesa, kad ir koks jis antikvarinis, vis dėlto ne toks senas kaip ši kavinė ir buvo joje ne nuo pat pradžių – atsirado čia jau prasidėjus imperatoriaus Šiovos valdymui (maždaug 1930-aisiais, o gal

net ir pora metų anksčiau). Klavišais ir visu savo mechanizmu gerokai primena senovinę spausdinimo mašinėlę. Šis kasos aparatas sukurtas taip, kad būtų kuo sunkiau jį pavogti: jau vien karkasas svėrė gerus 40 kilogramų. Su kiekvienu klavišo spustelėjimu pasigirsta garsus tauršt.

– Kava... Skrebutis... Ryžiai su kariu... Ledų desertas... – murmėjo Kei, taurštėdama visą klientės užsakymą į kasą. – Limonadas... Mini pica...

Kumi suvalgytų patiekalų sąrašas, atrodė, neturės pabaigos. Baigusi vieną užsakymo lapelį, Kei atsivertė kitą ir tęsė:

– Plovas... Bananinis kokteilis... Gruzdintas vištienos kepsnelis...

Tikrai neprivailoma kaskart balsu perskaityti kiekvieną kliento užsisakytą patiekalą ar gėrimą, bet Kei mėgavosi procesu – barškindama klavišais, atrodė džiugi kaip vaikas, gavęs pažaisiti su kasos aparatu.

– Paskui dar užsisakėte itališkų virtinukų su gorgoncolos sūriu... Spagečių su grietinėlės ir perilių padažu...

– Persistengiau, tiesa? – kiek per garsiai paklausė Kumi. Matyt, susigėdo besiklausydama balsu skaitomo viso savo užsakymų sąrašo.

– Tai jau tikrai... – nepakeldamas akių nuo savo žurnalo, sumurmėjo vis nesibaigiančios Kei tirados klausėsis ponas Fusagis.

Kei niekaip nesureagavo į komentarus, o Kumi ausys užraudo.

– Kiek aš skolinga? – paklausė ji.